

KPMG Law
Advokatfirma AS
Energihuset, Jernbanevn. 85
Postboks 1434
N-8037 Bodø

Telephone +47 04063
Internet www.kpmg.no
Enterprise NO 912 056 880 MVA

Memo

Til Salten Brann IKS v/ Per Gunnar Pedersen Dato 26. mars 2019
Fra KPMG Law v/ Jannicke Knudtzon Rokkan Ref JKR/OMK

Ansvarlig advokat: Jannicke Knudtzon Rokkan

cc

Vedrørende overtakelse av brannberedskap i forbindelse med deling av Tysfjord

1. Innledning

Tysfjord kommune skal fra og med 1.1.2020 deles mellom Hamarøy kommune og Narvik kommune. Salten Brann IKS skal fra og med samme dato overta ansvaret for brannberedskapen i sørlige del av Tysfjord kommune (Drag).

Som avtalt har vi utarbeidet dette notatet som på overordnet nivå skisserer konsekvensene av delingen av Tysfjord kommune med overføring til Hamarøy kommune, og derigjennom endringen i ansvarsfordeling mellom Salten Brann IKS ("Salten Brann") og Ofoten Interkommunale Brann og Redningsvesen IKS ("Ofoten Brann").

I tillegg til selve fordelingen av eiendeler mv., se nedenfor under pkt. 2, vil en deling av en kommune med tilhørende innbyrdes forskyvninger mellom berørte interkommunale selskaper gjøre det naturlig å reforhandle selskapsavtalen. Dette behandles nedenfor under pkt. 3. Forholdet til de berørte ansatte omhandles i pkt. 4.

2. Økonomisk oppgjør

2.1 Innledning

Spørsmål om endring av grenser i kommuner reguleres av lov av 15.6.2001 nr. 70 om fastsetjing og endring av kommune- og fylkesgrenser (inndelingslova).

Det følger av inndelingslova § 3 at begrepet "deling" blant annet omfatter tilfeller som det aktuelle, hvor en kommune blir delt og de enkelte delene blir lagt til andre kommuner.

Inndelingslovas kapittel V omhandler det økonomiske oppgjøret ved blant annet deling av kommuner. Det er viktig å merke seg at formålet med reglene er å oppnå et rasjonelt oppgjør.

Det rettslige utgangspunktet for delingen, er ifølge inndelingslovas § 18 at kommunene selv skal bli enige om det økonomiske oppgjøret. Det gjelder full avtalefrihet, selv om det kan være naturlig at fordelingen tar utgangspunkt i prinsippene i inndelingslovas §§ 19-22. Kommunene kan også be Fylkesmannen om hjelp til å forhandle fram en avtale.

Såfremt partene først har prøvd å komme til enighet om et økonomisk oppgjør, kan berørte kommuner innen ett år etter at vedtak om grenseendring er satt i verk kreve at det økonomiske oppgjøret eller deler av det skal fastsettes ved skjønn, jf. inndelingslova § 23. Skjønnsnemnda opprettes av departementet. Skjønnsnemndas avgjørelse kan bringes inn for en overskjønnsnemnd til endelig avgjørelse.

Ved skjønnet skal reglene i inndelingslova §§ 19-22 legges til grunn.

2.2 Vurdering

Vi legger til grunn at brannstasjonen på Drag er eid av Tysfjord kommune, og at kommunen i henhold til selskapsavtalen i Ofoten Brann er forpliktet til å stille bygg til disposisjon med tilhørende FDVU. Øvrig driftsutstyr, herunder brannbil, er så vidt vi forstår eid av Ofoten Brann.

Ved delinger, som vi står overfor i denne saken, fremgår det av inndelingslova § 20 første ledd at bestemmelsene i § 19 første ledd gjelder tilsvarende for "*forvaltningseigedom som fullt ut eller i svært stor grad tener eit bestemt område*".

I rundskriv H-10/15 til inndelingslova av 25.6.2015 fremgår av merknadene til § 19 første ledd:

"Når eit område blir overført frå ein kommune til ein annan, går det fram av § 19 første ledd at den retten som den første kommunen har til vegar, gater, bruer, offentlege plassar og annan "forvaltningsmessig eigedom" som berre eller for det aller meste tener det aktuelle området, skal overførast til den andre kommunen. Dette kan til dømes omfatte skulebygg som tener ein einskild skulekrins, lokale idrettsanlegg og leikeplassar. Det følgjer av Ot.prp. nr. 41 (2000-2001) at opprekninga av forvaltningseigedom i § 19 første ledd ikkje er uttømmande."

Vi antar at en brannstasjon vil være omfattet av begrepet "forvaltningseiendom", og at den i medhold av § 20 første ledd ved delingen av Tysfjord kommune skal overføres til Hamarøy kommune når den tjener området i Tysfjord sør.

Når det gjelder øvrig driftsutstyr, vil dette i utgangspunktet ikke omfattes av § 20, ettersom dette ikke er en rett som ligger til kommunen. Det vises til formuleringen *"retten som (...) kommunen (...) har"*, i inndelingslova § 19 første ledd.

Selskaper, herunder IKS, er egne rettssubjekter som selv har rettigheter og plikter. Det er antatt at § 20 første ledd ikke regulerer fordeling av rettigheter og plikter som ligger til selskaper som kommunen eier. Det vises her til KS Advokatenes utredning "Selskaper og kommunereform – endringer i kommunestrukturen – konsekvenser for selskaper med kommunalt eierskap, samvirkeforetak og stiftelser" av 3. mai 2016. Eierandeler i selskaper er antatt å følge bestemmelsen om *"annan eigedom"* i § 20 annet ledd.

Eierandelene i Ofoten Brann skal dermed i utgangspunktet fordeles i tråd med inndelingslova § 20 annet ledd, hvoretter fordelingen skal gjøres på grunnlag av et forholdstall som blir regnet ut etter skatteinntektene i de siste fem årene i hvert område, med mindre skjønnsnemnda av særlige grunner fastsetter noe annet. Den nærmere fordelingen av eiendelene i Ofoten Brann må videre vurderes i tråd med selskapsavtalen i det interkommunale selskapet.

Etter vår vurdering kan det likevel fremstå kunstig å gjøre et skille mellom selve brannstasjonen og driftsutstyret, herunder brannbilen. Et slikt skille vil både gi en mer krevende delingsprosess og hindre et rasjonelt oppgjør. Det vises særlig til at det aktuelle driftsutstyret er nødvendig for å utøve kommunens oppgaver etter bla. brann- og eksplosjonsvernloven med forskrifter, og at utstyret i den sammenheng utgjør en naturlig enhet med brannstasjonen. Gode grunner taler dermed for at også driftsutstyret behandles på samme måte som selve brannstasjonen.

Avslutningsvis nevnes at det i inndelingslova § 21 er tatt inn en sikkerhetsventil som innebærer at en kommunene kan pålegges å betale erstatning dersom en annen kommune blir vesentlig svekket økonomisk etter det oppgjøret som blir gjennomført i samsvar med bestemmelsene. Det er ikke meningen at det skal være spørsmål om erstatning i alle saker, jf. Ot.prp. nr. 41 (2000-2001).

3. Selskapsavtalene

I tråd med ovennevnte utredning fra KS Advokatene, er det uklart om de øvrige deltakerne i medhold av IKS-loven § 26 kan motsette seg et eierskifte ved en kommunesammenslåing. Det er antatt at dette gjelder tilsvarende ved en deling av kommuner.

For den som ikke ønsker den nye kommunen inn som deltaker, vil et alternativ uansett være å tre ut av selskapet. I motsetning til den vanlige ett års oppsigelsesfristen som følger av IKS-loven § 30, kan kommuner ifølge inndelingsloven § 16 si opp deltakerforholdet sitt med en frist på seks måneder dersom kravet fremsettes innen ett år fra iverksettelse av en grenseendring. Dette gjelder også i tilfeller hvor det er avtalt bindingstid i selskapsavtalen.

Innen den samme fristen kan også hver av partene kreve at selskapsavtalen blir vurdert på nytt. I og med at eierbrøken skal fremgå av selskapsavtalen, og en deling av Tysfjord kommune med etterfølgende sammenslåing av Tysfjord sør med Hamarøy vil gi endret brøk, vil dette nødvendiggjøre endring av selskapsavtalen.

I ovennevnte utredning fra KS Advokatene er det lagt til grunn at eierbrøken må anses endret fra det tidspunkt kommunesammenslåingen trer i kraft, uavhengig av når selskapsavtalen endres. Det er antatt at dette gjelder tilsvarende ved en deling av kommuner.

En endring av eierbrøken vil også kunne påvirke fordeling av stemmeretten, dersom stemmeretten i selskapsavtalen er knyttet opp mot eierbrøken. I den grad Hamarøy kommune skifter navn som følge av sammenslåingen med deler av Tysfjord, vil dette på selvstendig grunnlag nødvendiggjøre endring av selskapsavtalen jf. IKS-loven § 4 tredje ledd nr. 2.

4. Ansatte

Når det gjelder forholdet til de ansatte, skal så vidt vi kan se de ordinære reglene om virksomhetsoverdragelse i arbeidsmiljøloven kapittel 16 følges.

5. Avslutning

Vi håper dette gir nødvendig oversikt over forhandlingsposisjonen i den videre prosessen.

Ta gjerne kontakt med undertegnede på telefon 997 26 993 eller e-post jannicke.rokkan@kpmg.no, ved spørsmål eller uklarheter.

Med vennlig hilsen

for KPMG Law Advokatfirma AS

A handwritten signature in blue ink that reads 'Jannicke Rokkan'.

Jannicke Knudtzon Rokkan
advokat